

zuška LIDUŠKA

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

č. 4

prosinec
2022

Vánoce v různých zemích

Vánoční koleda

Poznáš svého učitele?

Nástěnný **kalendář 2023**

Varhanní zastavení

Projekt **Do Londýna**

zuška

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

online

YouTube ZUŠka

f ZUSkaUH

WWW zusuh.cz

obálka - na motivy nového vizuálního stylu
zpracovala Valerie Jedelská

LIDUŠKA

vychází 4× ročně • číslo 4/2022

9. 12. 2022 • Uherské Hradiště

evidenční číslo: MK ČR E 23647

vydavatel:

Základní umělecká škola

Uherské Hradiště

Mariánské náměstí 125

686 01 Uherské Hradiště

IČO: 46254323

www.zusuh.cz

redakční rada:

Jiří Pospíchal, Hana Nemravová,

Jitka Magdálková, Jarmila Krystoňová,

Martina Gogolová, Martin Šimčík

produkce: Martina Gogolová

editorka textů: Hana Nemravová

korektury: Stanislav Nemrava

grafická úprava a sazba: Martin Šimčík

tisk: Agentura NP Staré Město

Vážení žáci, rodiče a přátelé naší Zušky,

o tom, že svět se točí, jsme již přesvědčeni několik staletí. Ale někdy mám pocit, že se točí stále rychleji. Nemám pro to sice důkaz, ale čas k setkávání, odpočinku a prožívání společných chvil se zdá mizí mezi prsty. A právě adventní čas a blížící se svátky vánoční nám tuto možnost můžou poskytnout. Možnost zpomalit náš svět, najít onen ztracený čas a zjistit co je pro nás opravdu důležité.

Mezi ty opravdu důležité místa patří domov. Ono vytváření časoprostoru, kde se každý, podle svých představ cítí klidně a šťastně. Vytvářet tuto oázu krásy a radosti máme však ve své vizi i my u nás na Zušce. A právě pro ony návraty domů, ať už pod nimi vnímáme cokoliv, jsem se rozhodl založit **Slovácký orchestr mladých**. Tedy orchestr, který bude sdružovat umělce působící zde na Slovácku, ale i ty, pro které návrat na Slovácko znamená návrat domů. Zde vyrostli, dostali první vzdělání a dnes již studují nebo žijí jinde. Žáci našich zušek, absolventi, studenti konzervatoří a vysokých škol. S velkou radostí vás mohu pozvat na první koncert našeho orchestru, který se bude konat po boku Hradišťanu a Jiřího Pavlici v bazilice na Velehradě. 26.12.2022 v 16:30 při tradičním Svatoštěpánském koncertu.

Vnímám tento koncert a Slovácký orchestr mladých jako ono zpomalení běhu našich časů a možnost pro společné prožívání krásných uměleckých chvil. Další koncerty tak budou brzy následovat.

Přeji vám nacházet umění zpomalení běhu světa a šťastné návraty do vašich domovů.

Jiří Pospíchal
ředitel ZUŠ Uherské Hradiště

Vánoce v různých zemích aneb čas vánočních sousedských návštěv

ITÁLIE

Jiří Pospíchal (ředitel ZUŠ) se ptal Claudia Rossi (provozovatel hotelu Maxi v Uherském Hradišti)

JP: Jak u vás v Itálii prožíváte Vánoce? Máte tak Štědrý den 24. prosince a dárky pod stromečkem?

CR: U nás je to trochu jinak. U nás je 24.12. normální pracovní den a vánoce začínají 25.12., kdy se děti ráno vzbudí a najdou pod stromečkem dárky.

Jak jste to jako dítě prožíval? Usnul jste den před tím?

Vůbec jsem nespal, minimálně týden před tím jsem nemohl nedočkavostí usnout. Spolu s bratry jsme vždycky dostali, co jsme za celý rok neměli, třeba pomeranče nebo turecký med. Ale pamatuju si na svůj největší dárek, když mně bylo asi 11 let, dostal jsem své první rádio na baterky!

Kdo v Itálii nosí dárky?

Gesú bambino, což je vlastně Ježíšek, 6. ledna rozdává dárky hodná čarodějnice Befana.

Ze kterého jste města? Jaké jste měli na Vánoce počasí?

Pocházím z města Spilinerbo ze severní Itálie, kde sněží možná jeden den, ale hned všechno roztaje...zima je, ale není sníh na Vánoce. Narodil jsem se ale ve vesnici jménem Gradisca, které se po furlandsky řekne Hradiště a teď jsem tady, v Hradišti!

Jaké je vaše tradiční jídlo na vánočním stole?

U nás se rodina sejde 25.12. ke slavnostnímu obědu. Moje babička vždycky dělala ravioli plněné špenátem a masem ve vývaru, nemáme ale nějaké klasické vánoční jídlo, je to různé. Po obědě či večeři se podává tradiční pečený koláč ve tvaru bábovky il panettone.

Co byste si přál od Gesú bambina?

Přál bych si, abych byl ještě dlouho zdrav a v kondici, nic víc si nepřeju.

POLSKO

Marie Polesná

Od roku 1993 vyučuje na naší škole hru na klavír a EKN a korepetuje v hodinách tanečního oboru.

Vánoce jsou pro Poláky významným rodinným svátkem. Začínají večer 24. prosince, svátkům se tu říká Gwiazdka (gwiazda - hvězda).

Vánoční stromek zdobí děti na Štědrý den ráno a nechává se až do svátku Tří králů 6. ledna.

Večeře začíná v okamžiku, kdy se na nebi objeví první hvězda. Skládá se z dvanácti chodů, které symbolizují počet měsíců v roce i dvanáct apoštolů. Je zvykem prostřít u jedno místo navíc

pro případného hosta. Před jídlem se zapaluje svíčka, která hoří až do konce večeře. Začíná se modlitbou a dělením o oplátek s přáním lásky a jednoty v rodině. Typickými pokrmy na tradičním stole jsou: polévka z kapra bílá a černá nebo boršč z červené řepy s uškami, kapr vařený, smažený a v aspiku, kysané zelí s houbami, treska v tomatové omáčce, sled' v oleji, chleba, vařené brambory nebo bramborový salát, kompot ze sušeného ovoce (švestky a hrušky), perník s datlemi a makůvky (kousky rohlíků v mléce a máku). Štědrý den je v Polsku dnem postním a proto se nepije žádný alkohol. Po večeři oznamuje zvoneček příchod

Hvězdného dědečka (Gwiazdor) s pytlek plným dáreků pro všechny. Kdo chce získat dárek, musí zazpívat koledu nebo přednést básničku. Štědrý večer končí půlnoční mší v kostele z 24. na 25. prosinec, na památku pastýřů v Betlémě se jí říká se Pasterka. Takto se slaví Vánoce ve Velkopolském vojvodství na severu Polska, odkud pocházím. Na většině území Polska se ale můžete na Štědrý den potkat se sv. Mikulášem, v jižní části Polska nosí dárky Ježíšek.

UKRAJINA

Yelyzaveta Chkhartishvili

Od roku 2022 vyučuje na ZUŠ Uherské Hradiště hru na flétnu, je studentkou JAMU.

Vánoce slavíme až 7. ledna, protože některé východní církve používají tzv. juliánský kalendář, který je proti západnímu gregoriánskému kalendáři posunutý o 13 dní. Ale mnoho lidí má vánoční stromček ozdobený už 19. prosince - na svatého Mikuláše

Tento den děti obvykle dostávají první dárky. Najdou je ráno pod polštářem. Podle staré tradice ty děti, které se letos špatně chovaly, najdou rákosku, ale Mikuláš je většinou velmi dobrý a milosrdný. Pak v noci z 31. prosince na 1. ledna se slaví Nový rok. Každá rodina slaví tento den po svém. Někdo slaví hlučně, někdo mezi přáteli, někdo otevírá sekt v úzkém rodinném kruhu. Ti, kteří drží půst, se zdržují hlásitých oslav. Děti se na Nový rok moc těší, protože v noci z 31. na 1. ledna opět dostanou dárky. Tentokrát je najdou pod stromečkem a přinesl jim je Děda Mráz. A až pak přijdou 7. ledna Vánoce.

Jsou to útulné a domácí svátky, které se obvykle slaví s rodinou. Všichni členové rodiny si mezi sebou dávají dárky. Společnou zábavou dětí jsou také koledy. Dříve chodily děti dům od domu, zpívaly a dostávaly sladké dárky. Věřilo se, že čím více dětí přišlo majiteli domu koledovat, tím šťastnější bude jeho dům v příštím roce.

Velmi zajímavou, skoro zapomenutou tradicí, je Vertep.

Vertep je starobylé přenosné ukrajinské loutkové divadlo, kde se hrály náboženské i světské hry. Mělo podobu patrového dřevěného domku. Vrchní

část představovala Betlém a odehrávalo se tam vánoční drama, spodní část patřila světským, většinou humorným a satirickým mezihrám,

často vycházejícím z místních událostí. Vše záleželo na zdatnosti a vtípu herce a vypravěče - vertepníka. Vertep se postupem času proměnil z loutkového divadla na pouliční divadlo hrané živými herci.

Vánoční den je také dnem konce čtyřiceti denního vánočního půstu. Podle tradice by na stole mělo být dvanáct jídel, tento počet vychází z počtu apoštolů.

Jedním z těchto jídel je Kuřa.

pšenice	300 g
mák	100 g
loupané vlašské ořechy	150 g
rozinky	100 g
med	1 lžíce
cukr	300 g

Pšenici namočte na 10 hodin do studené vody. Namočenou pšenici zalijte vodou, přiveďte k varu a vařte 30-50 minut.

Ořechy vložte na 20 minut do trouby predehřáté na 150 stupňů, po vychladnutí je nahrubo pomelte.

Mák propláchneme a zalijeme 200 ml vroucí vody. Promyté rozinky také zalijte vodou. Na oheň dejte 250 ml vody a 200 g cukru a uvařte cukrový sirup, 2 minuty po varu. Do nabobtnalého máku přidáme 100 g cukru a rozmixujeme.

Do uvařené pšenice přidáme rozinky, mák s cukrem a ořechy. Důkladně promícháme. Přidáme med a ještě jednou

promícháme.

Hotového vánočního Kuřa naservujeme do misek a přelijeme připraveným sirupem.

Dobrou chuť!

SRBSKO

Luka Dincić

Navštěvuje literárně-dramatický obor a je studentem Gymnázia Uherské Hradiště.

Vánoce jsou náboženským svátkem. Jelikož je v Srbsku náboženství jiné než v ČR, konkrétně se jedná o pravoslavné křesťanství, tak se i Vánoce pochopitelně slaví jinak. V Srbsku se jim říká „božić“ [čte se božič]. Pravoslavné svátky se konají dle juliánského kalendáře, kdežto katolické podle kalendáře gregoriánského. Rozdíl mezi těmito dvěma kalendáři je třináct dní. Proto se v Srbsku Štědrý den, kterému se říká „badnji dan“ [čte se badni dan] odehrává až 6. ledna. Božić se na druhou stranu slaví 7. a 8. ledna. I Silvestr se v Srbsku oslavuje později - 13. ledna.

Pro srbský Štědrý den je typické, že se celý den až do večera nic nejí. Na večeri se podává ryba, oříšky, mandle, lísky a sušené ovoce, například fíky, meruňky, datle atd., a taktéž se tradičně pije červené víno. Na večeri se rozkrojí vánoční koláč, tzv. „česnica“, která symbolizuje Kristovo tělo.

A již zmíněné červené víno zase Kristovu krev. Česnica uvnitř obsahuje malé větvičky vrby živý, čočku, minci a

fazolku. Tyto malé předměty jsou různě rozmístěné po česnici, po rozřezání si každý vezme kousek a v něm hledá jednu z uvedených věcí. Každá předpovídá pro následující rok něco jiného: fazolka znamená, že daná osoba nebude hladová, čočka symbolizuje dostatek jídla, větvička zdraví a ten, kdo získá minci, bude mít po celý rok hodně peněz.

Vánoční strom se nezdobí, jeho alternativou je „badnjak“ [čte se badňak], což je vlastně několik uříznutých větví mladého dubu, které se hned po večeri spálí. Kolem ohně se shromáždí rodina, přátelé a známí a společně zpívají vánoční koledy. Den poté, 7. ledna, je božić, aneb Vánoce, kdy „božić bata“ [čte se božić báta], česky „bráška Vánoce“, roznáší dárky. Osobě, která toho dne první vejde do domu a popřeje rodině veselé Vánoce, se říká „Radovan“ a musí být odměněna. Na Vánoce se vaří a připravuje velký oběd, který je tzv. „mrsni“ [čte se mrsny], což znamená, že poprvé od velkého vánočního půstu jídlo obsahuje potraviny zvířecího původu (maso, mléko, sýr, sádlo...). Božić se slaví dva dny, 7. a 8. ledna. 7. ledna jsou všichni doma, protože se jedná o rodinný svátek, naopak 8. ledna se všichni vydávají popřát ostatním.

CHORVATSKO

Magdalena Brajdić

Navštěvuje literárně-dramatický obor a je studentkou Gymnázia Uherské Hradiště. Text vznikl na základě jejího rozhovoru s velmi nemluvným otcem.

Každý z členů naší početné chorvatsko-české rodiny postrádá elán ranního ptáčete, a to je jeden z důvodů, proč u nás slavíme spíše české Vánoce.

Pro děti v Chorvatsku je totiž nejzábavnější ranní část. Mezitím, co české děti sledují i s novými plyšáky Pelíšky, chorvatské děti se snaží usnout, aby ráno mohly otevřít dárky co nejdřív.

Náš rodinný název pro toho, kdo nosí dárky, krásně spojuje obě země. Říkáme mu „Mali Isus“, což doslova znamená „malý Ježíš“. V tradiční rodině byste se spíše setkali s názvem „Djed Božićnjak“ – „Děda Vánoce, Vánoční děda“.

Já vnímám jako nejdůležitější den 24. prosinec, ale v Chorvatsku je tento den spíše věnován přípravám. Den se jmenuje „Badnjak“, děti si ho užívají zdobením stromečku, kuchaři rodiny vaří, podlahy domů se zdobí slámou a zároveň je potřebná příprava žaludku a jater. Lidé v Chorvatsku jsou totiž velmi pohostinní a s každou návštěvou přichází ne jeden panák rakije nebo medene. Vánoce jsou slaveny v

duchu sdílené radosti a k tomu patří i navštěvování rodiny a sousedů.

Start pro nezastavitelné hodování a pití je hned po půlnoční mši – „Polnočka“. Každý každému přeje veselé Vánoce – „sretan Božić“ a jde se slavit do hospod, k přátelům nebo domů ke stromečku.

Hlavní hostiny si užijete 25. 12. Táta se zmínil o svém oblíbeném pokrmu, který se jmenuje sarma. – Je to smažené mleté maso v listě kapusty. – I o tom, že od rána do večera se stůl prohýbá podtlíhou různých druhů klobás, šunky, tlačanky a jiné potraviny pro masožravce. Když porovnával cukroví, vyhrála jeho rodná země, protože tam je cukroví vláčnější, krémovější, chutí zajímavější a nejspíš více nezdravé. Mé oblíbené jsou ořechové rolády nebo fritule – koblihy.

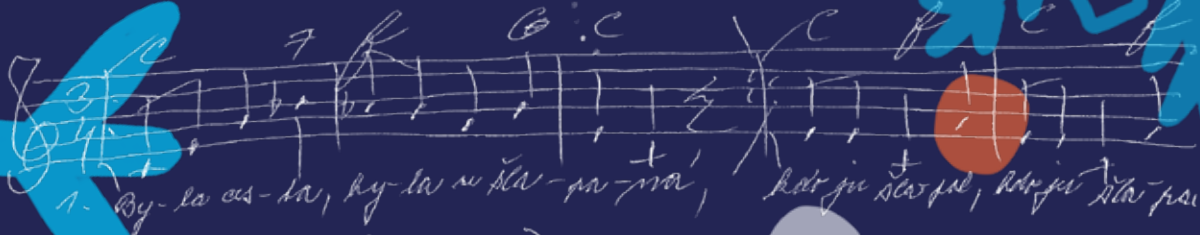
Do kostela se chodí skoro každý den a ani na jihu byste nepřišli o Betlémské světlo. Oheň znamená život, proto v krbu nezhasíná plamínek a i po Vánocích se popel uchovává a na jaře se jím rituálně hnojí půda. Podobné magické využití má i výše zmíněná sláma, kterou se podestýlá dobytek a drůbež. Pro nás Hradišťáky je důležitá podzimní slavnost vína. Něco podobného se v Chorvatsku odehrává 27. 12. na sv. Ivana. V kostele se svítí víno a je to další důvod k tomu si s někým cinknout.

Moc se mi líbí se mi koncept toho, že v Chorvatsku se obdarovávají jen děti a dárky tak nejsou takovou stresující záležitostí. Každá generace si užije Vánoce trochu jinak, ale hlavní je, že se slaví pořádně.

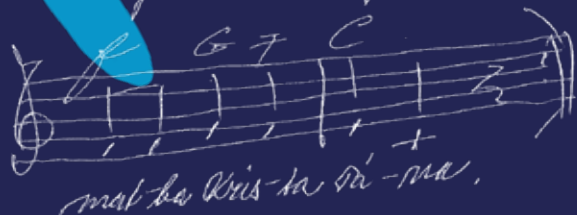
Vánoční koleda

připravil Pavel Štulír

Byla cesta, byla ušlapána

1. By-la ces-ta, by-la uš-la-pa-na, kdo je šel, kdo je šel

mal ba Kris-ta Sa-ma.

2. |: Kostela je tam svata ak' bítá |
|: kam by šel |: sestřičko má milá -

3. |: Kráčíš sestvo, kráčíš do kostela |
|: postielat mi |: svatého mšpara.

4. |: Mechod, sestvo, mechod do kostela |
|: všeč mač postojú |, se porodíš syna.

5. |: Porodica ma by svaki body |
|: eo kanvecy |, všetky blata, vody.

Vánoce v dětství a oblíbená hračka

Možná tomu nebudete věřit, ale i vaši učitelé kdysi
dávno byli dětmi!

Poznáš svého učitele?

Malá nápověda :-)

učitel

učitelka

Varhanní zastavení

Adventní čas těšení se a vánoční čas radosti – nadcházející období, které každého z nás naplňuje velkým očekáváním.

Platí to i pro chrámové varhaníky. Pro lidi, jejichž zájmem, radostí i starostí je doprovázení mše svaté hrou na varhany. Mezi ně patřím sedmým rokem i já. Kromě svých hlavních pracovních povinností, jimiž je už mnoho let výuka hry na klavír a na varhany v ZUŠ, se také starám o hudbu v kostelích našeho města. Tato funkce, která má latinský název regenschori, obnáší varhanní hru a zpěv při mších svatých, včetně svatebních a pohřebních obřa-

dů, vedení chrámového sboru, péči o varhany a spolu s duchovními správci i organizaci duchovních koncertů. Tuto zodpovědnou úlohu jsem převzala po svém učiteli hry na klavír a mém velkém životním vzoru, panu Karlu Dýnkovi. Ten byl hradištským regenschori s malými přestávkami padesát let – už teď jsem si jistá, že v tom ho určitě nenapodobím...

Svou hrou doprovázím i slavnostní obřady na Městském úřadě v Uherském Hradišti a Obecním úřadě na Velehradě, podílím se na vydávání farního listu Xaver a snažím se vychovávat další mladé varhaníky.

Přestože v naší škole nemáme samostatné varhanní oddělení, hru na varhany vyučuje hned několik pedagogů. Kromě toho všichni působí i jako chrámoví varhaníci ve svých farnostech. Pavel Berka ve farnosti Staré Město,

Jakub Macek na Velehradě a Stanislav Haloda (varhany vyučuje na ZUŠ Vyškov) ve Zlechově.

Až půjdete někdy kolem kostela a uslyšíte vznešené tóny varhan, nechte si jimi unášet a zažívat pocity krásy, zamyšlení a pokory, povzbuzení a radosti. My, varhaníci, tuto možnost máme téměř denně, a přesto, že je za tím spousta času, zimního mrznutí a letního pocení, jsme za to vděční a v této roli šťastní.

S přáním požehnaných vánočních svátků a všeho nejlepšího do nového roku vás srdečně zdraví

Lucie Adamcová

Do Londýna výtvarně cestovali Hanka Klinkovská a její žáci

Po loňském výletu do Paříže letos následoval výtvarný výlet do Londýna. Co všechno jsme zažili? Co jsme vytvořili?

SILUETY LONDÝNA V MLZE A DEŠTI

Malovali jsme tradiční i moderní architekturu města, například Big Ben i moderní budovu známou jako Okurka. Atmosféru města jsme zpracovali i kresbou fixem a černobílou koláží známých londýnských budov a řeky Temže. Velkou radostí bylo vytváření šedivých městských kaluží a odrazů města na jejich hladině.

ANGLICKÝ VENKOV

Z Londýna jsme se vydali na anglický venkov a k moři. Barevné akvarely, modelované útesy a vlnobítí, kresby majáků na pobřeží.

LONDON TEA

aneb CHVÍLE PRO ANGLICKÝ ČAJ

Čaj jsme nejen vařili a ochutnávali, ale navrhovali jsme i krabičku na čaj (kresba architektury a písmo). Kreslili jsme také čajový servis a zkusili vymyslet londýnský vánoční interiér s čajovou konvicí, jmelím a výhledem do ulice.

Tak to je náš letošní výlet ve zkratce. Celý výtvarný projekt se sem nevejde.

Po Vánocích jedeme na VÝLET DO PRAHY, zaměříme se na sochařství!

SILUETY LONDÝNA V MLZE A DEŠTI
ANGLICKÝ VENKOV
LONDON TEA aneb CHVÍLE PRO ANGLICKÝ ČAJ

žákyně ze třídy Hany Klinkovské při práci

Vánoční pohlázení pro Šimonka

Základní umělecká škola Uherské Hradiště vás zve
**v pondělí 19. prosince 2022 v 18:00 hodin
do Slováckého divadla**

na dobročinný večer nazvaný Vánoční pohlázení.
K uspořádání tohoto večera měly Veronika Kašťánková a
Jana Bouzková, učitelky ZUŠ Uherské Hradiště, velmi vážný
důvod. Chtěly by spolu se svými žáky a přáteli pomoci šes-
tiletému Šimonkovi z Babčic, kterému byla v květnu zjištěna
aplastická anémie. Je to velmi vzácné onemocnění a jeho
léčba není jednoduchá. Pro Šimonka se v současné době
shání především dárce kostní dřeně.

Každá pomoc se počítá.

Proto bude výtěžek celého večera věnován Šimonkovi.
Je to to nejmenší, co můžeme udělat. Přijmout toto pozvá-
ní a podpořit malého statečného kluka.
Uvidíte **vystoupení žáků Veroniky Kašťánkové** z tanečního
oboru i z kurzů pro dospělé.

Po něm proběhne **dražba obrazů žáků Jany Bouzkové**.

Desítka žáků ve věku 11 až 18 let malovala své vlastní ná-
měty na podporu nemocného Šimonka. Tímto výtvarným
činem tak chtějí mladí výtvarníci ze Starého Města podpořit
dobrou věc a nadělit si tak určitě jeden
z nejhezčích dárků, protože pomáhat druhým, je nejen
v dnešní době, jedna z cest k lepšímu životu.

Malovali tito žáci:

Ludmila Berková (12 let), Viktor Ferfecký (15 let), Klára
Hrudňáková (12 let), Zuzana Husaříková (15 let), Barbora
Kaňovská (15 let), Aneta Měrková (14 let), Klára Silná (13 let),
Kateřina Spáčilová (18 let), Aneta Šléglová (16 let)
a Johanka Velgová (12 let).

Těšíme se na vás!

zuška
UHERSKÉ HRADIŠTĚ

D OYO URENG LISHAFAVOR.

MAKE IT WORK.

(bee's knees)

**KURS
OPRAVDOVÉ
ANGLIČTINY
V UH. HRADIŠTI**

- beesknees.cz -

UMĚNÍ NA PLÁTNĚ

V KINĚ HVĚZDA

WWW.MKUH.CZ

- **TIZIAN:**
ŘÍŠE BAREV
+ ÚVOD: MGR. MARTIN DVOŘÁK
7. PROSINCE, 18:00
- **LOUSKÁČEK**
KRÁLOVSKÝ BALET
+ PŘEDTANČENÍ ŽÁKŮ ZUŠ
22. PROSINCE, 17:45
- **SILVESTROVSKÉ**
GALA BERLÍNSKÝCH
FILHARMONIKŮ
31. PROSINCE, 17:00
- **MUNCH:**
LÁSKA, DUCHOVÉ
A UPÍŘÍ ŽENY
+ ÚVOD: MGR. MARTIN DVOŘÁK
12. LEDNA, 18:00
- **JAKO VODA**
NA ČOKOLÁDU
KRÁLOVSKÝ BALET
+ ÚVOD: MGR. MARTIN DVOŘÁK
5. ÚNORA, 15:45
- **PISSARRO:**
OTEC IMPRESIONISMU
+ ÚVOD: MGR. MARTIN DVOŘÁK
16. ÚNORA, 18:00

Najdi deset rozdílů mezi pravou a levou stranou :-)